

Žělowe směrnice w lětoma 2025 a 2026

Předstłowo žělowych směrnice

Žělowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa za dwělětnu periodu až do přichodnej gólownej zgromažiny w lěse 2027. Wóni deje se na 23. gólownej zgromažinje Domowiny přiwzeš a twórje zakład za žělabnosť wólonych gremijow kšywoweho zwězka. Rozpšawa wó zwopšawdnjenju žělowych směrnice předsedpožyjo se gólownej zgromažinje w lěse 2027.

Zwopšawdnjenje toš tych směrnice koordiněrujo zwězkowe předsedařstwo z pomocu swójogo prezidija, žělowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a cłonkojske towaristwa/zwězki smy do wužětanja směrnice zapšimjeli.

I. Zwězk Łužyskich Serbow

Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow – jo zastupnica zajmow serbskego luda. Jeje čłonkojske župy, kupki a towaristwa su nosarje towaršnostnego žywjenja w Serbach. Jich žěło pódprěš jo nam bytostny nadawk. Aktiwne sobužěło jednotliwcow, towaristwow, župow a organow Domowiny pši zwopšawdnjenju wobzamknjenjow Domowiny jo zakład za wuspěšne statkowanje kšywowego zwězka. Zgromadnje wabimy za statkowanje w Domowinje. Kuždy, lěc jednotliwec abo towaristwo, jo nam ako člonk kšywowego zwězka witany. Zakład za zgromadne žěło twórje wustawki a program Domowiny.

1. Domowina spěchujo kulturu mjazsobnego respekta a zasajžuju se za zwěžanosć w našej towaršnosći. We Łužycy pózbužujemy luži, serbski w zjawnosći powědaš. Wuwjnanje a skšusjenje serbskeje identity a serbskego wědobnja, wósebnje pla młodostnych, pódpěrujemy z wótpowědnymi napšawami. Wót namócy, diskriminacije abo ščuwanja pótrjefjonym póbitujomy našu pódpěru a pomoc.
2. Za spěchowanje mjazsobneje wuměny župow a čłonkojskich towaristwow Domowiny pšewježo pšedsedař Domowiny dwójcy wob lěto zarědowanje ze županami a pšedsedarjami.
3. Z nacasnym wenkownym wustupowanim wabi Domowina wšyknych zajmow, wósebnje tek dorost, do zgromadnego žěła za pšichod Serbow pód kšywom Domowiny – wšojadno, lěc cesnoamtski abo głownoamtski.
4. Domowina, jeje župy a towaristwa, woplěwaju kontakty k pšijašalam Serbow w słowjańskem wukraju, k pótomnikam Serbow w tu- a wukraju ako teke k narodnym mjeńšinam w Europje. W toš tom wobłuku dejało se lětnje na 20 interakcijow pšewjasć.
5. Z Mytom Domowiny, Cesnym znamuškom, Mytom Domowiny za dorost a ze “Serbskim Dudakom” wucescijo Domowina kužde lěto wósoby za wuznamne cesnoamtske statkowanje na wšych pólach narodnego žěła.

II. Politiske zastupnistwo

Domowina zastupujo zajmy serbskego luda. Toš to zastupnistwo jo w serbskima kaznjoma kraja Bramborska a Lichotnego stata Sakska zapisane. Wóna stara se wó rozšyrjenje pšawow a winowatosćow za sobu- a samopóstajenje, pšedewšym w serbskich politiskich, kulturnych a kublańskich nastupnosćach. Jadnamy ze wšyknyimi demokratiskimi akterami na komunalnej, krajnej, zwězkowej ako tek europejskej rowninje. Wužaržujomy kontakty k narodnym mjeńšinam a drugim ludam. Pši tom jo nam wažne, wědu wó Serbach we Łužycy a zwenka njeje dalej rozšyrjowaš.

1. Domowina zasajžuju se za to, aby se programa z koaliciskeju dogronjenjowu Sakskeje a Bramborskeje pótrjefjece serbske nastupnosći z boka kněžařstwowu zwopšawdniej. Dalej zasajžuju se za pšepšajenje politiskich pominanjow, kótarež jo Domowina krajnyma sejmoma pósrědniła.
2. Domowina stara so wó to, až se politiske pominanja za serbske šulstwo w Sakskej, kótarež jo zwězkowe pšedsedařstwo 2024 na naraženje Serbskego šulskego towaristwa pšiwzeło, realizěruju.

3. Domowina zasajžujo se w Sakskej za to, až se kublański koncept 2plus do wótpowědnego póstajenja zapšimjejo a zwopšawdnijo.
4. Domowina formulěrujo ako powědařka zajmow Serbow politiske stojnišća a je pó pótrjebje z dalšnymi gremijami wótgłosujo (na pšikład ze Serbskima radoma w Bramborskej a Sakskej, ze Založboweju radu a Mjeńšynoweju radu).
5. Domowina jo aktiwny člónk Mjeńšynoweje rady Nimskeje a wótgłosujo se w toś tej ze zastupjarjami tamnych narodnych mjeńšynow. W nadawku Mjeńšynoweje rady wobgósodarjujo Domowina ako nosař Mjeńšynowy sekretariat w Barlinju.
6. Domowina stara se wó to, až se na zwězkowej rowninje na serbske zajmy žiwa. Wósebnje pak se zasajžujo za garantiju trjebnego pówušenje financnych srědkow za Založbu za serbsi lud.
7. Ako zastupjařka zajmow Serbow pósrědnjujo Domowina serbske pozicije na mjazynarodnej, zwězkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej rowninje. Za to pówołujo zastupjarjow Serbow do wótpowědnych gremijow a pšiwzejo pšawidlownje rozpsawju wó jich žělabnosći.
8. Domowina jo nosařka Serwisowego běrowa za serbsku rěc w komunalnych nastupnosćach. Wóna zasajžujo se za dlujkodobne zawěsćenje toś teje póslužby ako teke serbskego komunalnego programa.
9. Domowina wužěła sebje pšeglěd wó komunach w serbskem sedleńskem rumje a z kótarymi napšawami toś te serbsku rěc spěchuju. Domowina jo partnařka wšyknym komunam pší spěchowanju a rewitalizaciji serbskeje rěcy.
10. Domowina zastupujo z aktiwным žěłom w organizacijoma FUEN a MENS serbske zajmy na europejskej rowninje. Wóna jo mjazy drugim člónk w słowjańskej, kublańskej ako teke non-kin-state kupce FUEN.
11. Domowina jo člónk organizacije CIOFF a woplěwa kontakty k dalšnym kulturnym kupkam a organizatoram folklornych festiwalow. Wobžělenje na zarědowanjach CIOFF a jeje nimskeje sekcije, kaž tek trjebne pšízěła zastojnstwo Domowiny zarucyjo.
12. Domowina zasajžujo se zaměrnje za to, aby se na Bramborskej techniskej uniwersiše Chóšebuz-Zły Komorow studij wucabnikojstwa za serbsčinu za dolny schójžeńk zarědował.

III. Šćit a wózroženje serbskeje rěcy

Serbska rěc jo nam nejdrotnejše derbstwo našych přědownikow. Jeje woplěwanje, šćit a wózroženje jo nam nejwažnejšy nadawk. Pózbuzujomy familije k woplěwanju serbskeje rěcy. Zasajžujomy se za zwopšawdnjenje efektivnych, rěc spěchujucych napšawow za wšyknje generacije, wósebnje w žišownjach a šulach. Pšewježomy a pódpěrujomy napšawy k wóžywjenu serbskeje rěcy wšuži tam, žož wóna tuchylu kšuty wobstatk zjawneho žywjenja njejo. Napóranje nowych rěcných rumow jo wažny wobstatk našych procowanjow.

1. Ako Domowina žiwamy na to, až we wšednej komunikaciji, w našych gremijach a na pósejženjach serbsčinu ako jednańsku a wobchadnu rěc wužywamy.
2. Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ kooperěrujo ze župami a kubłanišćami pší wugótowanju familijowych a rěc spěchujucych zarědowanjow a napšawow.
3. Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ wuugbajo ako pšípóznata nosařka mložinskeje pomocy a na zakłaže dogronow z wokrejsoma Budyšin a Zgorjelc socialne mložinske žěłto. Ako nosař Dolnoserbskego internata w Chóšebuzu a

internata Serbskego gymnazija w Budyšinje bituju RCW wuknikam druge doma a serbski powědajucu zgromadnosć.

4. Rěcny centrum WITAJ analizěrujo w Dolnej Łužycy pšechad žiši z WITAJ-kupkow w žišowanjach do zakładnych šulow z bilingualneju wučbu. Na toś tom zakłaže wužěła RCW strategiske napšawy a konkretne naraženja za efektiwne wugótowanje w pšedšulskem lěše.
5. Domowina jo partnařka za wšykne kubłanišća ze serbskimi póbitowanjami. Wóna jo w šulskich konferencach wšykných šulow ze serbskim póbitowanim w serbskem sedleńskim rumje póražujucu člónk a žiwa na jich serbske zajmy.
6. Domowina pódpěrujo zwopšawdnjenje ako teke dalejpisanje Drugego krajnego plana ku skšúšenju dolnoserbskeje rěcy Bramborskeje a Drugego plana napšawow Sakskego statnego kněžařstwa k pózbužowanju a wóžywjenju wužywanja serbskeje rěcy. Za zwopšawdnjenje planow stej kněžařstwje zagronitej.
7. Domowina koncentřerujo se pši rěcnem planowanju wósebnje na pósrědnjenje serbsčiny ako tek na statusowe planowanje:
 - Domowina angažěrujo se w Dolnej Łužycy za projekt "Zorja". W Sakskej jo Domowina nosař projekta ZARI – Seši za regionalnu identitu a s serbsku rěc.
 - Rěcny centrum Witaj wuwija pšeložowański program sotra.app za dolno- a górnoserbsku rěc wobstawnje dalej. Pši tom wusměrijo se na to, sotra.app z funkciju rěcnego spóznananja a pšedcytanja zwěžaś.
 - Rěcny centrum WITAJ wužěła certifikaciju górno- a dolnoserbskich rěcných zamóžnosćow pó Zgromadnem europejskem referencnem ramiku za rěcy, aby se wósebnje status serbskeje rěcy pówušył.
8. Domowina angažěrujo se na politiskej rowninje za dalejwuwiše noseceje struktury za dłužkodobne pšewježenje serbskich digitalizaciskich projektow.
9. Domowina póbitujo praktiki, pšewód zakóńcacych žěłow a žěło na honorarowej bazy za wšykne generacije. Dalej rozšyrjujo swóje zwenkašulske serbske póbitowanja za žiši we wuskej kooperaciji z tšešimi.
10. Domowina póbitujo maminorěcnym ako teke wuknjecym člónkam Domowiny dalejkubłanja w serbskima rěcoma na pólu stilistiki abo literarneje rěcy. Rownocasnje wuwija móžnosći dalšnych rěcných kursow we wšakorakich formach a intensitach.
11. Domowina pšewóžujo monitoring rěcnego stawa wuknikow w górnoserbsčiny (output) ako tekež monitoring pódateje wučby dolnoserbsčiny (input).

IV. Kultura a sport, wuměłstwo a wědomnosć

Kulturne žěło, sportowe gibanje, wuměłstwo a wědomnosć su wažne słupy serbskego žywjenja a žěłabnosći kšywowego zwězka. Rowno tak su aktery na toś tych pólach póslańce našogo luda we Łužycy a zwenka njeje. Pódpěrujomy wuměnu wósebnje ze słowjańskim wukrajom a drugim narodami. Spěchujomy zgromadne žěło serbskich institucijow z cesnoamtskimi akterami. Zgromadne projekty institucijow wobogašuju kulturne žywjenje w Serbach.

1. Domowina spěchujo zachowanje a woplěwanje serbskich nałogow. Domowina zmócnijo widnosć bogatosći toś toho derbstwa pšez napšawy, ako na pšikład aktiwne wobžělenje w projekće UNESCO 5 – derbstwo Łužycy / herbstwo Łužicy.

2. Domowina wuwija a pódpěrujo napšawy nastupajuce imaterielneho kulturnego derbstwa (IKD), kótarež spěchuju wótpowědne struktury a rozměše za IKD ako zakładny wobstatk serbskeje kultury. Z tym skšusijo se w serbskem luže wědobnje ako nosař IKD. Rownocasnje rozšyrjujo se widnosć serbskeje žyweje kultury. Swěženje a nałogi Łužyskich Serbow w běgu lěta su južo wót lěta 2014 wobstatk imaterielneho kulturnego derbstwa Nimskeje. Na dlejšy cas se pśespytujo na tom zaklaže toš te teke do wótpowědneje UNESCO-lisćiny zapisaš daš.
3. Ako kšywo župow a towaristwow pšewježo a zagronijo Domowina serbske zarědowanja, kenž služe spěchowanju a skšusenju serbskeje identity a zgromadnosći ako teke mjazsobneje wuměny. Wóna pšewóžujo akterow a organizatorow pši pśigótach a pšewježenju zgromadnych zarědowanjow serbskich institucijow a towaristwow. Mjazy drugim pšewježo abo organizěrujo
 - lětnje 10 nazymskich koncertow.
 - XV. Mjazynarodny folklorny festiwal Łužyca – Łužica wot 26.06. do 29.06.2025
 - 10. Mjazynarodny festiwal dudakow wot 19.06. do 21.06.2026
 - pśigótowanje za wobželenje serbskeju mustwowu na EUROPEAŽE, kótaraž se wótmějo 2028 w regionje Friaul-Julisch Venetien w Italskej.
4. Regionalne muzeje, domowniske špy a městnosći zmakejanja a wopominanja pokazuju na žywe serbske stawizny. Jich dalšne wobstaše jo nam wjelgin wažne. Domowina nažěłajo zgromadnje z partnerjama a nosarjama analizu a perspektiwu za zmócnjenje a rěčne wuwisě małych muzejow a domowniskich špow.
5. Domowina pódpěrujo organizatoriski wuměnu mjazy serbskimi sportowymi akterami. Nazgónjenja serbskeje zgromadnosći pšinosuju k skšusenju narodneho wědobnja. Domowina rědujo wobželenje serbskich wubrankow na sportowych zarědowanjach.

V. Nabóžno-narodne žywjenje

Bogate derbstwo nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow jo wobstatk žywjenja wjele Serbow, teke za pśichodne generacije. Jich aktiwne woplěwanje jo wažny zakład za wutwórjenje a skšusenje teke narodneho wědobnja. Wósady su njewuzbytnje serbske rěčne rupy, socialne seši a domownja za žywu wěru Serbow.

1. Domowina pódpěrujo katolskich a ewangelskich kśesćijanow pši pšewježenju nabóžno-narodnych pśedewzešow.
2. Domowina pódpěrujo serbskich kśesćijanow pši jich procowanjach, aby se na narodne zajmy a zachowanje serbskich rěcnych rumow w cerkwinskih strukturach žiwało.
3. Domowina wótgłosujo se zgromadne žěło w nabóžno-narodnych nastupnosćach z ewangelskimi a katolskimi wósadami w serbskem rěcnem rumje, z Towaristwom Cyrila a Metoda z.t. (TCM), ze Serbskim ewangelskim towaristwom z.t. (SET) a Spěchowanskim towaristwom za serbsku rěc w cerkwi z.t.

VI. Łužyca ako góspodařski rum

Góspodařstwo jo rěp Łužyce a wobwliwujo njepósrědnje socialne połoženje našeje domownje a serbskego luda. Ze spěchowanim serbskeje rěcy a kultury pówušyjomy

atraktiwitu regiona. Wósebnje dwójo- a wěcejrěčnosć jo za lužyske pšedewzeša wudobytk. Pódpěrujemy napšawy, kótarež pógnuwaju regionalne góspodařstwo k wužywanju serbskeje rěcy. Zasajžujemy se za kooperaciju Łužyce z pšihranicnymi stronami Pólskeje a Českeje. . Wugronijomy se za łagodny turizm, kótaryž zmóžnijo góscam serbsku kulturu we Łužycy zeznawaš.

1. Domowina pódpěrujo towaristwo Serbski kulturny turizm w procowanju, eksistěrujuce kólasowašske sćažki pód mjenim “Serbske impresije” mjazy Górnej a Dolnej Łužycy wutwariš, je zwězaš a ako kulturno-rěčne sćažki kwalificerowaš. Na pólu turizma maju se kontakty k turistiskim zwězkam Sakskeje a Bramborskeje wutwariš.
2. Domowina pšewježo w kooperaciji z regionalnymi pšedewzešami symposium k spěchowanju serbskeje rěcy a kultury.
3. Domowina spóscijo “Myto za góspodařstwo” ako pšipóznaše za pšikładne spěchowanje serbskosći w góspodařstwje.
4. Domowina pódpěrujo serbske šule pši organizěrowanju a pšewježenju pówołańskich wikow, aby wukniki serbskich pšedewzešarjow a serbske institucije zeznali.
5. Domowina zestajijo pšeglěd pšedewzešarjow, kenž spěchuju serbskosć w góspodařstwje.

VII. Łužyca – naša domownja

Łužyca jo srježišćo a domownja Serbow. Zasajžamy se za to, aby se serbskosć w sedleńskem rumje dalej zmóćniła a wuwijała. Žiwamy na zaměrne zapšimowanje serbskeje rěcy a kultury do regionalnego, komunalnego a krajnego planowanja. Stolěše trajuce wudobywanje brunice zawóštajijo serbskemu ludoju wjelike škódy. Proces strukturneje změny póbitujo nam nowe perspektiwy za wózroženje a spěchowanje serbskeje rěcy a kultury.

1. Domowina rozšyrjujo wědu wó sebje a wabi za žěto kšywowego zwězka. Wóna nawězujo direktny kontakt k zajmcam a góscam, informěrujo pšez wšake socialne seši, informaciske brošury, flyery abo wabjeńske artikle. Pšisamem tyžeński pósrědnjo informacije wó swójom statkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam. W toš tej legislaturnej periože lažy fokus na nowem wenkownem wobrazu wužětkow ako teke na modernizěrowanju webboka a jogo póbitowanjow.
2. Z kupkoweju, towaristwoweju a župneju pawšalu pódpěrujo Domowina serbske kulturne žywjenje, nałogi a zarědowanja pó cełej Łužycy, aby serbske rěčne rummy skšušila a rozšyriła.
3. Domowina wutwórijo z pomocu pódpěrowarjow a multiplikatorow dwójorěcnu normalitu we Łužycy a skšušijo serbsku identitu z tym, až pówušujo akceptancu widobnje a słyšabnje serbsku rěč pšez wužywanje serbskich znamuškow, dwójorěcnych pópisanjow ako teke pšez konsekwentne nałožowanje serbskeje rěcy w zjawnosći.
4. Gaž se nowe wjelikozawody a projekty we Łužycy zasedliju, musy se musy analiza kulturneje znjasliwosći za šćit a zdžaržanje serbskeje rěcy a kultury w regionalnem, komunalnem a krajnem planowanju pšewjasć.